

Mooseksen antama historian oppitunti

”Kaikki he söivät samaa hengellistä ruokaa ja joivat samaa hengellistä juomaa. Hehän joivat siitä hengellisestä kalliosta, joka kulki heidän mukanaan; tämä kallio oli Kristus.” (1. Kor. 10:3, 4.)

Avaintekstit:

5. Moos. 1-3;
2. Moos. 32:29-32, RK 2012;
4. Moos. 14;
Ef. 3:10;
1. Moos. 15:1-16;
Joh. 14:9.

Nämä ovat ne sanat, jotka Mooses puhui – –.” (5. Moos. 1:1.) Näin alkaa Viides Mooseksen kirja. Ja vaikka Mooses ja hänen läsnäolonsa hallitsevat kirjaa näistä aloitussanoista aina hänen kuolemaansa asti Moabin maassa (5. Moos. 34:5), Viides Mooseksen kirja (kuten koko Raamattu) on todellisuudessa kirja Herrasta Jeesuskesta. Sillä hän on se, joka meidät loi (1. Moos. 1, 2; Joh. 1:1-3), joka meitä ylläpitää (Kol. 1:15-17; Hepr. 1:3) ja joka meidät lunastaa (Jes. 41:14; Tit. 2:14). Löyhemmästi tulkittuna Viides Mooseksen kirja paljastaa, kuinka Herra jatkoikansansa luomista, ylläpitämistä ja lunastamista tässä pelastushistorian ratkaisevassa ajassa.

Perimmiltään kirjassa on kyse siitä, että juuri kun Israelin kansa on lopulta kin astumassa Kanaaninmaahan, Mooses pitää heille historian oppitunnin, jossa nousee esille kautta koko Raamatun toistuva teema: *muistakaa, mitä Herra on tehnyt teidän hyväksenne menneinä aikoina.*

Tämän kehotuksen tulisi merkitä jotakin meille, jotka olemme paremman luvaton maan rajalla: ”Silmätessäni mennyttä historiaamme, taivaltamme läpi jokaisen edistysvaiheen nykyiseen asemaamme – – minut täyttää hämmästys ja luottamus Kristukseen johtajana. Meillä ei ole mitään pelättävää tulevaisuuden suhteen, kunhan emme vain unohda tietä, jota pitkin Herra on meitä johdattanut, emmekä opetuksia, joita hän on historiamme aikana antanut.” (KPH 230.)

Tämä tutkistelu on sapatiksi 9.10.2021

MOOSEKSEN PALVELU- TEHTÄVÄ

Mooseksen läsnäolo tuntuu läpi koko Raamatun. Vaikka hänet mainitaan ensimmäisen kerran vasta 2. Moos. 2:2, hän oli kirjoittanut myös Ensimmäisen Mooseksen kirjan – Jumalan arvovaltaisen ja perustavanlaatuisen kertomuksen siitä, keitä olemme, miten tulimme tänne, miksi asiat ovat niin huonolla tolalla ja miksi voimme kaikesta huolimatta olla toiveikkaita. Luominen, syntiinlankeemus, lupaus lunastuksesta, vedenpaisumus, Abraham, evankeliumi – kaikilla näillä on juurensa Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa, jonka kirjoitti profeetta Mooses. On vaikea mitata tämän yhden miehen vaikutusta – miehen, joka ei ollut virheetön, mutta joka kykeni ponnistelemaan Jumalan asialla, koska rakasti Herraa ja halusi palvella tätä.

Lue 2. Moos. 32:29-32, RK 2012, josta löytyy Herran ja Mooseksen keskustelu kansan langettua palvomaan kultaista vasikkaa. Mitä opimme Mooseksen luonteesta ja siitä, miksi Herra pystyi käyttämään häntä niin voimallisella tavalla hänen heikkouksistaan huolimatta?

Vaikka Mooseksella ei ollut osuutta tähän syntiin, hän anoi kansalle armoa ollen valmis menettämään oman henkensä heidän puolestaan. On kiinnostavaa, että jakeessa 32, kun Mooses pyytää Jumalaa, ”anna anteeksi heidän syntinsä”, alkukielessä käytetty verbi tarkoittaa itse asiassa ’kantaa’. Mooses ymmärtäen synnin vakavuuden ja sen, mitä sen soveltamiseksi tarvittiin, pyysi Jumalaa ”kantamaan” heidän syntinsä. Se on lopulta ainoa tapa, jolla synnit voidaan antaa anteeksi.

Meillä on siis jo Raamatun alkulehdillä vahva ilmaus sijaiskärsimyksestä, jossa Jumala itse Jeesuksen persoonassa kantaa synnin koko rangaistuksen. Tämä on Jumalan ihmisille ennalta määräämä pelastuskeino, jossa Jumala voi pysyä uskollisena omalle hallinnolleen ja lailleen.

Vuosisatoja myöhemmin Pietari kirjoittaisi Jeesuksesta: ”Itse, omassa ruumiissaan, hän ’kantoi meidän syntimme’ ristipuulle, jotta me kuolisimme pois synneistä ja eläisimme vanhurskaudelle. ’Hänen haavansa ovat teidät parantaneet.’” (1. Piet. 2:24.)

Näemme tässä kertomuksessa, jossa Mooses toimii esiruokoilijana langenneen kansan puolesta, myös esikuvan siitä, mitä Jeesus tekee puolestamme (Hepr. 7:25.)

TÄYTTYNYT PROFETIA

Siitä huolimatta, että nykytiede levittää joitakin vääriä väitteitä totuutena (esimerkiksi, että maailmankaikkeus on itseltään syntynyt tyhjästä tai että elämä maapallolla alkoi sattumalta alkuliemessä), tiede on kuitenkin tarjonnut meille hämmästyttäviä oivalluksia Jumalan luomisvoimasta. Luonnossa sen langenneesta tilasta huolimatta ilmenevä sopusointu, tasapaino ja täsmällisyys monissa asioissa ällistyttävät jatkuvasti tutkijoita.

Jos Jumala on näin tarkka fyysisten asioiden suhteen, kuinka paljon enemmän hengellisten. Viidennen Mooseksen kirjan avausjakeissa näemme otteen Jumalan tarkkuudesta.

Lue 5. Moos. 1:1-6. Mikä profeetallinen merkitys on sillä, että jae kolme mainitsee aikamäärän ”neljäkymmenen vuoden kuluttua”?

Mitä tapahtui sen jälkeen, kun Mooses lähetti vakoojia Kades-Barneasta tutkimaan maata ja kansa hylkäsi kutsun ottaa maa haltuunsa? Kansa ei päässyt luvattuun maahan niin kuin oli toivonut. Kuinka kauan sen piti odottaa? ”Neljäkymmentä vuotta teidän on kärsittävä rangaistustanne – vuosi kutakin päivää kohti. Näin te opitte tietämään, mitä merkitsee joutua minun hylkäämäkseni.” (4. Moos. 14:34.)

Viidennessä Mooseksen kirjassa kertomus Jumalan kansasta jatkuu tasan 40. vuoden kohdalta, aivan kuten Jumala oli sanonut. Jumalan profeetallinen sana on yhtä luotettava kuin Jumala itse. Viidennen Mooseksen kirjan avausjakeet todistavat hänen luotettavuudestaan: Jumala tekee sen, minkä hän sanoo tekevänsä, ja hän tekee sen *silloin*, kun hän sanoo sen tekevänsä.

Tämä ei tietenkään ole ainoa profeetallinen aikaennuste, joka on täyttynyt Jumalan sanan mukaan. Esimerkiksi Dan. 9:24-27 löydämme aikaennustuksen Jeesuksen tulolle, joka toteutui aivan kuten Herra oli ilmoittanut. Näemme myös, että ”aika, kaksi aikaa ja puoli aikaa” (Dan. 7:25; ks. myös Ilm. 12:6, 14; Ilm. 13:5) on täyttynyt historian saatossa, samoin kuin Dan. 8:14 ennustamat 2 300 päivää.

Danielin kirjan 2., 7. ja 8. luku ennustivat maailman historian tarkasti. Ne ovat hämmästyttävä näyttöä luotettavan Jumalan kyvystä nähdä tapahtumat ennalta ja hallita kaikkea.

**TUHAT
KERTAA
LUKUISAM-
MIKSI**

Erämaavaelluksen jälkeen Mooses puhui Herran puolesta (olihan hän profeetta ja enemmänkin kuin profeetta) sanoen: ”Tämän maan minä luovutan teille. Menkää ottamaan haltuunne se maa, josta minä olen valalla vannoen antanut lupauksen teidän isillenne Abrahamille, lisakille ja Jaakobille sekä heidän jälkeläisilleen.” (5. Moos. 1:8.)

Huomaa, mitä tulee tämän jälkeen.

Lue 5. Moos. 1:9-11. Mikä merkitys näillä sanoilla on, varsinkin sen seikan valossa, että he olivat saaneet rangaistuksen Jumalalta kapinastaan Kades-Barneassa?

Tässä näemme toisen esimerkin Jumalan armosta. Jopa erämaavaelluksensa aikana he olivat siunattuja: ”Neljäkymmentä vuotta sinä huolehdit heistä autiomaassa, mitään ei heiltä puuttunut, heidän vaatteensa eivät kuluneet rikki, heidän jalkansa eivät turvonneet.” (Neh. 9:21.)

Ja Mooses, osoittaen rakkautta kansaansa kohtaan, pyysi Jumalaa kartuttamaan heidän määräänsä vielä tuhat kertaa lukuisammaksi.

Lue 5. Moos. 1:12-17. Mitä tapahtui Jumalan siunauksen seurauksena ja millaisiin toimiin Mooses ryhtyi?

Silloinkin kun Jumala oli voimallisesti läsnä heidän keskuudessaan, tarvittiin järjestäytymistä ja vastuuvollisuusjärjestelmää. Israel oli *gāhāl*, järjestäytynyt kansankokous (vrt. 5. Moos. 31:30), ja edeltäjä Uuden testamentin seurakunnalle (*ekklēsia*, Matt. 16:18, RK 2012/VKR). Myös Paavali, vaikka työskentelikin erilaisessa tilanteessa, ei koskaan erkaantunut kauas juutalaisista juuristaan. 1. Kor. 12 hän kuvailee tarvetta päteville ihmisille, jotka voisivat suorittaa tiettyjä tehtäviä, jotta seurakuntaruumis voisi toimia kunnolla. Tilanne on verrattavissa Viidennen Mooseksen kirjan erämaaseurakunnan (*gāhāl*) tilanteeseen. Tämän päivän seurakunnan, kuten tuonkin ajan, tulee olla yhtenäinen ruumis, jossa jäsenet täyttävät tiettyjä tehtäviä lahjojensa mukaan.

Vaikka joskus kuulemme ihmisten parhaavan ”järjestäytyntä uskontoa”, Jumalan sana, eikä varsinkaan Uusi testamentti, tunnusta minkään muunlaista uskontoa kuin järjestäytyntä.

KADES- BARNEA

Viidennen Mooseksen kirjan alussa on mainittu Kades-Barnea. Tämä onneton kertomus on taustana Viidennelle Mooseksen kirjalle. Sitä kannattaa siis tutkia tarkemmin.

Lue 4. Moos. 14. Miten kansa suhtautui vakoojien raporttiin? Mitä heidän suhtautumisestaan seurasi? (Ks. myös 5. Moos. 1:20-46.)

Saamme kertomuksesta monta hyvää opetusta, mutta yksi erityisen tärkeä opetus, joka toistuu uudestaan, löytyy jo 4. Moos. 14. luvusta.

Lue 4. Moos. 14:11-20. Näemme Mooseksen jälleen esirukoilijan roolissa. Miten Mooses perustelee Herralle, ettei tämän tulisi tuhota kansaa? Mikä hänen perusteluissaan on niin merkillepantavaa?

Mitä Mooses sanoo Jumalalle? *Jos teet näin, katso, miltä näyttäisit egyptiläisten ja muiden kansojen silmissä.* Tämä oli tärkeä näkökohta, sillä pohjimmiltaan kaikki, mitä Jumala oli tehnyt Israelin hyväksi, ei ollut yksin Israelia varten, vaan oli tarkoitettu koko ihmiskunnan hyväksi. Israelin kansan oli tarkoitus olla valona maailmalle, todistajana aikalaisilleen siitä rakaudesta, voimasta ja pelastuksesta, joka löytyi tosi Jumalassa, ei arvottomissa epäjumalissa, joita nämä ihmiset palvoivat.

Mutta kuten Mooses sanoi: Jos pyyhit tämän kansan pois, mitä sitten? Kansat sanovat: "Herra ei kyennyt viemään kansaansa siihen maahan, jonka hän oli vannonut antavansa sille, ja siksi hän tappoi sen autiomaahan." (4. Moos. 14:16.)

Tässä näemme läpi koko Raamatun toistuvan teeman: Jumalan nimi tulee kirkastetuksi hänen kansassaan. Jumalan kunnia, hyvyys, rakkaus ja voima ilmentyvät hänen seurakunnassaan – siinä, miten hän toimii sen kautta. Tietenkään Jumalan kansa ei aina tee Jumalan tehtävää helpoksi, mutta viime kädessä Jumala saa kunnian teoistaan maan päällä.

Lue Ef. 3:10. Mitä Paavali sanoo tässä ja miten hänen sanansa voivat toteutua? Miten maailmankaikkeus tulee tuntemaan Jumalan viisauden kaikessa moninaisuudessaan? Onko meillä yksilöinä jonkinlainen rooli asiassa? Jos on, niin millainen?

AMORI- LAISTEN SYNNIT

Mooses kertoo Israelin historiaa ja sitä, miten he Jumalan siunauksen turvin kukistivat vihollisensa; kun he olivat uskollisia, Jumala antoi heille voiton, jopa jättiläisistä (5. Moos. 2:10, 11, 20; 5. Moos. 3:13).

Tämä nostaa esiin hankalan aiheen: ihmisten tuhoamisen. Israelin kansa tarjosi usein toiselle kansalle ensin rauhaa (5. Moos. 20:10, 11), mutta jos heidän tarjoustaan ei hyväksytty, he saattoivat hyökätä pakanakansojen kimppuun ja tuhota heidät, myös naiset ja lapset. ”Me valloitimme ja tuhosimme kaikki hänen kaupunkinsa, julistimme ne Herralle kuuluvaksi uhriksi ja surmasimme niissä joka ikisen miehen, naisen ja lapsen jättämättä eloon ainoatakaan.” (5. Moos. 2:34.)

Jotkut yrittävät ohittaa asian väittämällä, etteivät kertomukset ole totta. Me emme tällaisesta tulkinnasta perusta, koska uskomme, että: ”Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään.” (2. Tim. 3:16.)

Lue 1. Moos. 15:1-16. Mitä Jumala sanoi Abramille jakeessa 16? Miten hänen sanansa valaisevat tätä vaikeaa aihetta?

Epäilemättä monet pakanakansoista olivat erittäin raakoja ja julmia, ja olisivat oikeutetusti ansainneet Jumalan rangaistuksen jo paljon aiemmin. Ja vaikka Jumala kärsivällisesti odotti, että he muuttaisivat tapansa, he eivät tehneet niin — mutta tämä ei silti muuta miksikään sitä vaikeaa asiaa, että kaikki tapettiin, myös lapset. (Luultavasti paljon enemmän lapsia kuoli jo vedenpaisumuksessa kuin israelilaisten surmaamina.)

Totuus on se, että tietomme tapahtumista on rajoittunutta ja meidän täytyy hyväksyä tämä vaikea tosiasia ja luottaa Jumalan hyvyyteen, joka on paljastettu monin muin tavoin. Usko ei ole sitä, että rakastamme Jumalaa vain kauniina päivinä. Se on sitä, että luotamme häneen, vaikka emme kaikkea ymmärräkään.

Lue 1. Kor. 10:1-4 ja Joh. 14:9. Miten jakeet opettavat meitä luottamaan Jumalan rakkauteen, oikeudenmukaisuuteen ja hyvyyteen, silloinkin kun näemme asioita, joita on vaikea sovittaa yhteen siihen käsitykseen, joka meillä on Jumalasta?

KERTAUS

Lisäaineistoa: Tässä erään tutkijan yritys vastata vaikeisiin kysymyksiin siitä, mitä israelilaiset tekivät joillekin pakana-kansoille:

”Kaikkien asioiden ja kaikkien ihmisten Luojana, joka hallitsee kaikkea, Jumala voi tehdä mitä vain haluaa kenelle tahansa, ja hän on aina tekemisissään oikeassa. — —

Jumalan tiet ovat meille mysteeri. Koska emme tule koskaan täysin ymmärtämään [häntä], voimme yhtä hyvin rentoutua mieltämme askarruttavien kysymysten äärellä. Jes. 55:8-9 tarjoaa lohdutusta.

Raamatusta saamamme kuvan perusteella kanaanilaiset olivat äärimmäisen pahoja, ja heidän hävittämisensä oli Jumalan tuomio heidän synneistään. Kanaanilaisten tuhoaminen ei ollut ensimmäinen eikä viimeinen kerta, kun Jumala tekee näin. Kanaanilaisten kohtalo ja 1. Moos. 6-9 kuvattu ihmiskunnan kohtalo (Nooan perhettä lukuun ottamatta) eroavat toisistaan lähinnä tuhon mittakaavan ja välittäjän suhteen. — —

Jumala ei koskaan tarkoittanut, että israelilaiset omaksuivat täyden tuhoamisen yleiseksi menettelytavakseen muita kohtaan. 5. Moos. 7:1 nimenomaisesti tunnistaa ja rajoittaa kohteet tiettyihin kansoihin. Israelilaisten ei tullut noudattaa samaa linjausta aramealaisia, edomilaisia, egyptiläisiä tai muita kansoja vastaan (vrt. 5. Moos. 20:10-18). — —

Kanaanilaiset saivat kokea kohtalon, jonka kaikki syntiset lopulta kohtaavat: Jumalan tuomion. — —

Se, että Jumala hävitti kanaanilaiset, oli välttämätön askel pelastushistoriassa. — —

Vaikka kanaanilaiset kokonaisuudessaan olivat Jumalan tuomion kohteena, heillä oli ainakin 40 vuoden varoitus aika (ks. Rahabin tunnustus: Joos. 2:8-11).” – Daniel I. Block, *The NIV Application Commentary: Deuteronomy* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2012) s. 98, 99.

Keskustelunaiheita:

1. Ajattele tuhatvuotiskautta, jolloin kaikkiin kysymyksiimme vastataan. Miten ymmärryksemme tästä ajanjaksosta auttaa meitä luottamaan Jumalaan riippumatta siitä, millaisia vaikeita kysymyksiä meillä tällä hetkellä on?

2. Miten Jumala on johtanut sinua menneinä aikoina ja miten muistot noista hetkistä auttavat sinua luottamaan häneen myös tulevaisuutesi suhteen? Miksi on tärkeää, ettemme unohtais, miten Jumala on toiminut meidän elämässämme?